

האגודה
תמחה

אשכול עונשין ודרכי ענישה

פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969

פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969¹

פרק א': העמדת עבריין במבחן

סמכות בית המשפט ליתן צו מבחן (תיקון התשס"ד)

1. הואשם אדם בעבירה וראה בית המשפט שהאישום הוכח, אלא שבהתחשב בנסיבות הענין, ובכללן אפיו של האדם, עברו, גילו, תנאי ביתו, בריאותו הגופנית ומצבו השכלי, טיב העבירה שעבר וכל נסיבה מקילה שבה נעברה העבירה, ראוי, לפי דעתו, להעמיד את העבריין במבחן, רשאי בית המשפט לעשות אחת מאלה:

(1) להרשיעו ולהורות כל אחד מאלה:

(א) להעמידו במבחן;

(ב) להעמידו במבחן, ולהטיל עליו אחד או יותר מהמפורטים בפסקאות (1) עד (5), בהתאם להוראות פרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין), לפי הענין:

(1) מאסר בפועל שהנידון ישא בעבודות שירות;

(2) מאסר על תנאי;

(3) קנס;

(4) שירות לתועלת הציבור;

(5) התחייבות להימנע מעבירה;

(2) ליתן צו מבחן בלי להרשיעו אם אין על הנאשם עונש מאסר על תנאי שבית המשפט רשאי לצוות על ביצועו עקב הרשעתו בעבירה שהואשם עליה.

תסקיר בכתב לפני מתן צו מבחן (תיקון התשס"ד)

2. לא יתן בית-משפט צו מבחן אלא לאחר קבלת תסקיר בכתב מקצין מבחן שנתמנה לפי פקודה זו.

הסבר לנבחן לפני מתן צו מבחן (תיקון התשס"ד)

3. לפני מתן צו מבחן יסביר בית המשפט לעבריין בלשון פשוטה את משמעות הצו ויזהירו שאם לא ימלא אחרי הצו מכל בחינה שהיא או יעבור עבירה נוספת יהיה צפוי לעונש, או להרשעה ועונש, על העבירה שבגללה ניתן הצו (בחוק זה - העבירה המקורית), ולא יתן בית המשפט צו מבחן אלא אם הביע העבריין את נכונותו למלא את הוראות הצו.

תקופת המבחן (תיקון התשל"א)

4. (א) תקופת תקפו של צו מבחן תפורש בו, והיא לא תפחת משהה חדשים מיום מתן הצו ולא תעלה על שלוש שנים מאותו יום.

(ב) הנבחן יידרש בצו המבחן לעמוד, בתקופה שפורשה בו, בפיקוחו של קצין מבחן שנתמנה או נקבע למחוזו או לאזור שבו יגור הנבחן לאחר מתן הצו.
(ג) (בוטל).

הוראות ותנאים בצו מבחן (תיקון התשל"א)

5. צו מבחן יכול גם -

(1) הוראות שבית המשפט יראה אותן נחוצות כדי להבטיח את הפיקוח על הנבחן;

(2) תנאים נוספים בדבר מגורים ועניינים אחרים, לרבות חובת הנבחן לקבל טיפול רפואי, ככל שבית המשפט, בהתחשב עם נסיבות הענין, יראה אותם נחוצים כדי

1. דמ"י 14, נוסח חדש, התשכ"ט (1.8.1969), עמ' 312. הפקודה המקורית פורסמה: ע"ד 1944, תוס' 1 מס' 1380, עמ' 128; ס"ח 140, התשי"ד, עמ' 46; ס"ח 166, התשי"ד, עמ' 239; ס"ח 394, התשכ"ג, עמ' 84; ס"ח 458, התשכ"ה, עמ' 161. תיקונים: ס"ח 620, התשל"א (4.4.1971), עמ' 88; ס"ח 959, התש"ם (8.2.1980), עמ' 62; ס"ח 1053, התשמ"ב (21.6.1982), עמ' 172; ס"ח 1957, התשס"ד (12.8.2004), עמ' 530 (הוראות התיקון חלות גם על הליכים פליליים תלויים ועומדים, אם במועד פרסום התיקון טרם ניתנה בהם הכרעת דין).

להבטיח את שלומו הנפשי והגופני של הנבחן, את שיקומו החברתי וחינוכו להתנהגות טובה, ולמנוע אותו מלשוב ולעבור את העבירה שעבר או מלעבור עבירה אחרת.

6. (א) היה צו מבחן מכיל הוראה בדבר מגורי הנבחן, יפורשו בצו המקום שעל הנבחן לגור בו ותקופת מגוריו.

הוראות צו מבחן בדבר
מגורים
(תיקון התשל"א)

(ב) הוכח לבית המשפט, בדרך שתראה לו, כי יש מוסד המסכים לקבל את הנבחן ושהסכמתו מספקת כדי לחייבו בכך, רשאי בית המשפט להורות בצו המבחן שהנבחן יגור באותו מוסד תקופה שתפורש בצו ושלא תימשך מעבר לתקופת תקפו של צו המבחן.

(ג) בית המשפט שהורה כאמור בסעיף קטן (ב) יודיע מיד על פרטי ההוראה למנהל הכללי של משרד הסעד.

(ד) בקביעת מקום שעל הנבחן לגור בו כאמור בסעיף קטן (א) ובסעיף 5(2) ובקביעת המוסד שעל הנבחן לגור בו כאמור בסעיף קטן (ב) ובסעיף 22(ב), יתחשב בית המשפט בדתו של הנבחן.

7. בית המשפט שנתן צו מבחן יתן עותק ממנו לנבחן ועותק לקצין המבחן שבפיקוחו יעמוד הנבחן.

עותקים

8. (א) צו מבחן שניתן בהרשעה, לא תובא ההרשעה בחשבון לענין חיקוקים שעל פיהם אדם שהורשע הוא פסול או לא-כשר, או שעל פיהם הוא צפוי לעונש שונה על כל עבירה שניה או חוזרת או שנעברה לאחר הרשעה קודמת.

תוצאות צו מבחן
בהרשעה
(תיקון התשס"ד)

(ב) ניתן צו מבחן בהרשעה והוטל עונש על העבירה המקורית במועד מתן הצו לפי סעיף 1(11)(ב), או לאחר מכן במקום הצו, לפי סעיפים 16, 17 או 20, תובא ההרשעה בחשבון לענין חיקוקים כאמור בסעיף קטן (א), אלא שלענין חיקוק שעל פיו אדם שהורשע הוא פסול או לא-כשר יראו את הנבחן כאילו הורשע ביום שהוטל עליו העונש.

9. (א) צו מבחן שניתן ללא הרשעה לא יגרור אחריו תוצאות של הרשעה לשום ענין אלא אם כוונה אחרת משתמעת מפקודה זו או מכל חיקוק אחר.

תוצאות צו מבחן ללא
הרשעה

(ב) אם לאחר שניתן צו מבחן ללא הרשעה הורשע הנבחן ונענש על העבירה שבגללה ניתן הצו, תובא ההרשעה בחשבון, לענין חיקוקים כאמור בסעיף 8(א), מיום שהורשע ונענש.

10. צו מבחן דינו כדין הרשעה לענין החזרת רכוש גנוב לבעליו או למצבו הקודם ולענין כוחו של בית המשפט ליתן צווים בדבר ההחזרה כאמור ובדבר מסירת רכוש לבעליו או תשלום כסף בשל ההחזרה או המסירה כאמור.

החזרת רכוש גנוב

11. ניתן צו מבחן, רשאי בית המשפט, אם ראה לנכון -

חייב בפיצויים ובהוצאות
(תיקונים: התשל"א, התש"ם,
התשמ"ב)

(1) להורות לנבחן, מיד לאחר מתן הצו, לשלם לנפגע סכום, שלא יעלה על הסכום הקבוע בסעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, לשם פיוס או פיצוי על כל נזק שנגרם לו באותה עבירה; הוראה זו לא תפגע בזכות הנפגע ל"דיה";

(2) להורות לנבחן לשלם את הוצאות המשפט, כולן או מקצתן, לרבות הוצאות העדים, ולקבוע שיעורים לתשלום כאמור;

(3) להורות לנבחן, או להוריו - אם הוא קטין, להחזיר למדינה את ההוצאות, כולן או מקצתן, הכרוכות במילוי התנאים שנקבעו בצו כדי להבטיח את שלומו הנפשי והגופני של הנבחן ואת שיקומו החברתי, ובלבד שיש לו או להם האמצעים לכך.

12. (א) כל סכום שנפסק לפי סעיף 11 יהיה חוב שבפסק-דין המגיע מהנבחן או מהוריו, לפי הענין, למי שלזכותו נפסק ואפשר לגבותו בהתאם לכך.
(ב) מקום שנפסקו לאדם אחד גם סכום פיוס או פיצוי וגם הוצאות, אפשר לאכוף את שני הפסקים כאילו היו פסק אחד.

פרק ב': אי-עמידה במבחן

13. בפרק זה -
"הרשעת נבחן על עבירה נוספת" - הרשעת נבחן על עבירה שבוטעה בתקופת תקפו של צו מבחן, או מתן צו לפי סעיף 24 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, בגלל עבירה כאמור, אף בלא הרשעה;
"שופט" - שופט בית-משפט שלום או שופט בית-משפט מחוזי.
14. ראה שופט כי נבחן פלוני הורשע על עבירה נוספת רשאי הוא ליתן כל אחד מאלה:
(1) הזמנה לנבחן להתייצב לפני בית המשפט שנתן את צו המבחן במקום ובמועד שפורשו בה;
(2) צו לעצור את הנבחן ולהביאו לפני בית המשפט שנתן את צו המבחן, ואולם שופט בית-משפט שלום לא יתן צו כאמור אלא על סמך הודעה בכתב הנתמכת בתצהיר.
15. שופט בית-משפט שלום שהרשיע נבחן על עבירה נוספת -
(1) רשאי לצוות להחזיק את הנבחן במשמורת או לשחררו בערבות, שלו בלבד או עם ערבים, עד שיתייצב או שיובא לפני בית המשפט שנתן את צו המבחן, ואם נתן צו לפי פסקה זו ישלח לבית המשפט שנתן את צו המבחן פרטים על הענין כפי שיראה רצוי;
(2) ישלח לבית המשפט שנתן את צו המבחן תעודה על כך שתומה בידו, ולענין הליכים באותו בית-משפט תהיה תעודה הנחזית שתומה כאמור ראייה להרשעת הנבחן בעבירה הנוספת.
16. הוכח להנחת דעתו של בית המשפט שנתן את צו המבחן, כי הנבחן הורשע על עבירה נוספת, רשאי הוא -
(1) אם ניתן צו המבחן בלא הרשעה על העבירה שבגללה ניתן - להרשיעו על אותה עבירה ולהטיל עליו עונש;
(2) אם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה לפי סעיף 1(1)(א) - להטיל עליו עונש על העבירה המקורית במקום צו המבחן ובהתחשב, בין השאר בשיקולים אלה:
(א) התקופה שחלפה מיום העמדתו של הנידון במבחן;
(ב) הדרך שבה עמד במבחן עד למועד ביצוע העבירה הנוספת;
(ג) חומרת העבירה הנוספת;
(3) אם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה לפי סעיף 1(1)(ב) - להטיל עליו עונש נוסף על העבירה המקורית במקום צו המבחן, בהתחשב, בין השאר, בכל עונש אחר שהוטל עליו על העבירה המקורית ובשיקולים האמורים בפסקה (2),
והכל כפי שבית המשפט היה רשאי להטיל אילו זה עתה הורשע בפניו על אותה עבירה.
17. ניתן צו מבחן על ידי בית-משפט שלום והורשע הנבחן לאחר מכן בבית-משפט מחוזי על עבירה שעבר בתקופת תקפו של צו המבחן, רשאי בית המשפט המחוזי -

(1) אם ניתן צו המבחן בלא הרשעה על העבירה שבגללה ניתן - להרשיעו על אותה עבירה ולהטיל עליו עונש;
(2) אם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה לפי סעיף 1(1)(א) - להטיל עליו עונש על העבירה המקורית במקום צו המבחן ובהתחשב, בין השאר, בשיקולים האמורים בסעיף 16(2);
(3) אם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה לפי סעיף 1(1)(ב) - להטיל עליו עונש נוסף על העבירה המקורית במקום צו המבחן, בהתחשב, בין היתר, בכל עונש אחר שהוטל עליו על העבירה המקורית ושיקולים האמורים בסעיף 16(2), והכל כפי שביט המשפט שנתן את צו המבחן היה רשאי להטיל אילו זה עתה הורשע באותו בית-משפט על אותה עבירה.

18. (א) ראה שופט כי נבחן פלוני לא מילא אחרי הוראה מהוראותיו של צו מבחן, רשאי הוא ליתן הזמנה לנבחן הדורשת ממנו להתייצב במקום ובמועד שפורשו בה או ליתן עליו צו מעצר; בין בהזמנה ובין בצו מעצר יורה שהנבחן יתייצב או יובא לפני בית המשפט שנתן את צו המבחן.
(ב) שופט בית-משפט שלום לא יתן הזמנה או צו מעצר לפי סעיף זה אלא על סמך הודעה בכתב הנתמכת בתצהיר.

נבחן שלא ציית לצו מבחן
(תיקון התשס"ד)

19. (א) שופט שנתן צו מעצר לפי סעיף 18 רשאי, אם ראה לנכון, להוסיף בו הוראה שלפיה ישוחרר הנבחן, לאחר מעצרו, בערבות שלו בלבד או עם ערבים, להתייצבותו כמפורש בהוראה; ההוראה תקבע את הסכומים שבהם יתחייבו הנבחן או הערבים.
(ב) ניתנה הוראה כאמור בסעיף קטן (א) ונעצר הנבחן והובא לתחנת משטרה, ישחרר אותו קצין המשטרה הממונה על תחנת המשטרה, לאחר שהנבחן יתן את ההתחייבות, שלו בלבד או עם ערבים שאישר קצין המשטרה, כמפורש בהוראה, להתייצבותו לפני בית המשפט במקום ובמועד הנקובים בהתחייבות.

התחייבות הנבחן להתייצב בבית המשפט

20. הוכח להנחת דעתו של בית המשפט שנתן את צו המבחן, שהנבחן לא מילא אחרי הוראה מהוראותיו של צו המבחן, רשאי בית המשפט, בהתחשב, בין היתר, בתקופה שחלפה מיום העמדתו של הנידון במבחן, בדרך שבה עמד במבחן באותה תקופה ובנסיבות אי מילוי הוראות צו המבחן, לעשות אחד מאלה:

דין הנבחן שלא ציית לצו
(תיקונים: התשל"א,
התשמ"ב, התשס"ד)

- (1) להזהיר את הנבחן בלי לפגוע בהמשך תקפו של צו המבחן;
- (2) להטיל על הנבחן קנס בלי לפגוע בהמשך תקפו של צו המבחן, ואם לאחר מכן יובא בית-משפט להטיל עונש על הנבחן לפי סעיפים 16 או 17 או סעיף זה, יובא הקנס האמור בחשבון בקביעת אותו עונש;
- (3) אם ניתן צו המבחן בלא הרשעה על העבירה שבגללה ניתן - להרשיע את הנבחן ולהטיל עליו עונש, ואם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה לפי סעיף 1(1)(א) - להטיל על הנבחן עונש על העבירה המקורית במקום צו המבחן, הכל כפי שביט המשפט היה רשאי להטיל על הנבחן אילו זה עתה הורשע בפניו על אותה עבירה;
- (4) אם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה לפי סעיף 1(1)(ב) - להטיל עליו עונש נוסף על העבירה המקורית במקום צו המבחן, בהתחשב בכל עונש אחר שהוטל עליו על העבירה המקורית.

21. ¹ הוטל על הנבחן עונש על העבירה המקורית במקום צו המבחן, יפקע תוקפו של צו המבחן.

פקיעת צו מבחן
(תיקון התשס"ד)

1. סעיף זה יחול גם על נבחן שהוטל עליו עונש על העבירה המקורית ביום 12.8.2004 או לאחריו.

פרק ג': תיקון צו מבחן והפקעתו

22. (א) בית המשפט שנתן את צו המבחן רשאי, לפי בקשת הנבחן או הוריו, אם הוא קטין, או קצין המבחן המפקח עליו, ליתן צו תיקון המשנה או המבטל הוראה מהוראותיו או מוסיף בו הוראה חדשה; ואולם לא יינתן צו תיקון להפחית את תקופת צו המבחן או להאריך אותה מעבר לשלוש שנים מיום מתן צו המבחן.
- (ב) בצו תיקון רשאי בית המשפט, אם הוכח לפניו, בדרך שתיראה לו, כי יש מוסד המסכים לקבל את הנבחן ושהסכמתו מספקת כדי לחייבו בכך, להורות שהנבחן יגור באותו מוסד תקופה שלא תימשך מעבר לתקופת תקפו של צו המבחן.
- (ג) (בוטל).
23. (א) נוכח בית המשפט שנתן את צו המבחן שהנבחן שינה או עומד לשנות מקום מגוריו, רשאי הוא, לפי בקשת קצין המבחן המפקח עליו, ליתן צו המתקן את צו המבחן בהחלפת ציון המחוז או האזור שבו בציון המחוז או האזור החדשים.
- (ב) נתן בית המשפט צו לפי סעיף קטן (א), יעביר לבית המשפט שבמחוז או באזור החדשים את כל התעודות והידיעות השייכות לענין, ומכאן ואילך יראו את בית המשפט הזה, לענין פקודה זו, כבית המשפט שנתן את צו המבחן.
24. צו לפי סעיף 22 המבטל הוראה של צו מבחן, וצו לפי סעיף 23 יכול שיינתנו בלי שהוזמן הנבחן לדיון בנתינתם, ואולם לא יינתן צו אחר לפי סעיף 22 אלא על פי בקשת הנבחן או בפניו.
25. לפי בקשת הנבחן או קצין המבחן המפקח עליו רשאי בית המשפט שנתן את צו המבחן להפקיעו; הגיש את הבקשה קצין המבחן, רשאי בית המשפט לדון בה בלי להזמין את הנבחן.
26. נתן בית המשפט צו לפי סעיפים 22, 23 או 25, יתן הפקיד הממונה על מזכירות בית המשפט שני עותקים של הצו לקצין המבחן המפקח על הנבחן, או שפיקח עליו לפני מתן הצו, הכל לפי הענין, וקצין המבחן יתן עותק אחד לנבחן.

פרק ד': שירות המבחן

27. שר הסעד ימנה מבין עובדי משרד הסעד קצין מבחן ראשי למבוגרים וקצין מבחן ראשי לנוער לארגונו וניהולו של שירות המבחן למבוגרים ולנוער בהתאם לתקנות, וכן מספר מספיק של קציני מבחן שימלאו את התפקידים שנקבעו בתקנות.
28. שר הסעד ימנה ועדות שחבריהן אישים שיראה אותם מתאימים לדבר; ועדות אלה ייעצו לו בכל הנוגע להעמדת עבריינים במבחן, למניעת עבריינות ולשיקום עבריינים, בדרך שקבע בתקנות.
29. שר הסעד רשאי לאשר תרומות להקמתם ולהחזקתם של מעונות ואכסניות לקליטת נבחנים.
30. שר הסעד רשאי לקבוע בתקנות את -
- (1) תפקידיו של קצין מבחן ראשי;
 - (2) תפקידיהם של קציני מבחן;
 - (3) הקמתן ותפקידיהן של ועדות מבחן;

- (4) טפסי הרשומות שינוהלו ויוחזקו לפי פקודה זו;
- (5) שכרו של כל אדם שנתמנה למלא תפקיד לפי פקודה זו;
- (6) האגרות והתשלומים האחרים שייגבו בעד כל דבר שיש לעשותו לפי פקודה זו;
- (7) ההוראות הנחוצות דרך כלל לביצוע מטרות פקודה זו והוראותיה.

גולדה מאיר
ראש הממשלה
ממלא-מקום שר המשפטים